

«Հաստատված է՝»

ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի ակադեմիայի օպերատիվ-հետախուզական գործունեության և քրեագիտության ամբիոնի 31.08.2020թ-ի նիստում, արձանագրություն թիվ 1 ամբիոնի պետ, ոստիկանության գնդապետ Մ.Սեմերջյան

**ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ**

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Դեպքի վայրի գնություն
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ	
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	Բակալավրիատ, հեռակա ուսուցում
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ	Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության և քրեագիտության ամբիոն E-mail: OHGKRIM@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ	Բ. Ալեքսանյան, Լ. Սարգսյան E-mail: benik1962@mail.ru, հեռ. 091-35-83-13 E-mail: lusine.sardarian@gmail.com, հեռ. 093-85-53-05
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	5-րդ կուրս 1-ին կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ	բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ	
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	«Դեպքի վայրի գնություն» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 4 ժամ, որից 2 դասախոսություն, 2 ժամ գործնական աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ և էսսեներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է ստուգարքով:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ	Դասընթացը կառուցվում է «ՀՀ քրեական դատավարություն», «Կրիմինալիստիկա», դասընթացների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	Դեպքի վայրի գնություն դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են դեպքի վայրի գնության առանձնահատկությունները ՃՏՊ-ների գործերով, դեպքի վայրի գնությունը հրկիզումների և հրդեհային անվտանգության կանոնների հանցավոր խախտումների գերծերով, դատական փորձաքննությունների նշանակումը դեպքի վայրի գնության արդյունքներով:

ՆՊԱՏԱԿ ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ	Դասընթացի նպատակն է սովորողներին հաղորդել համապարփակ տեսական գիտելիքներ և ձևավորել գործնական կարողություններ դեպքի վայրի զննության հասկացության, խնդիրների, պրակտիկայում առավել հաճախ հանդիպող իրավիճակներին բնորոշ առանձնահատկությունների, դեպքի վայրի զննության արդյունքներով դատական փորձաքննությունների նշանակման մարտավարությանը: Դասընթացի խնդիրներն են՝ 1. ներկայացնել դեպքի վայրի զննության առանձնահատկությունները ՃՏՊ-ների գործերով 2. ներկայացնել հրկիզումների և հրդեհային անվտանգության կանոնների հանցավոր խախտումների գործերով դեպքի վայրի զննության առանձնահատկությունները, 3. ներկայացնել դեպքի վայրի զննության արդյունքներով դատական փորձաքննությունների նշանակումը:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ <i>Կարողանա՝</i>	ա) վերլուծել դեպքի վայրի զննության տեսական հիմնախնդիրները, բ) քննարկումներ և բանավեճեր ծավալել հորինվածքային իրավիճակներում հնարավոր լուծումների շուրջ, գ) ապահովել դեպքի վայրի պահպանությունը, դ) տիրապետել պլանների և սխեմաների կազմման տեխնիկային, ե) առանձնացնել այն օբյեկտները, որոնք հետազայում կարող են օգտագործվել դատական փորձաքննություն նշանակելիս, զ) կիրառման ենթակա տեխնիկական միջոցների և նյութերի ճիշտ ընտրություն կատարել, է) կազմել դեպքի վայրի զննության արձանագրությունը:
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
Հիմնական	1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգիրք, 2. «Հետաքննության մարմինների աշխատակիցների կողմից դեպքի վայրը պահպանելու կանոնները սահմանելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 4 հոկտեմբերի 2018 թվականի N 1106-Ն որոշում, 3. Դեպքի վայրի զննության ուղեցույց: ՀՀ ոստիկանության պետի հրաման թիվ 2288 - Ա 29.08.2017 թ., 4. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: Ընդհանուր մաս. (3-րդ հրատարակություն, լրացումներով և փոփոխություններով) – Երևանի պետ. Համալս. – Եր.: Երևանի համալս. հրատ., 2004 – 416 էջ, 5. Կրիմինալիստիկա: Բուհական դասագիրք /Լևոն Օհանյան. – 2-րդ հրատ.՝ փոփոխ. և լրաց. – ԵՊՀ հրատ., 2010. 512 էջ, 6. Օհանյան Լևոն. Կրիմինալիստիկա: – Երևանի պետ. Համալս. – Եր.: Տիգրան Մեծ հրատ., 2004 – 504 էջ, 7. Կրիմինալիստիկա: ՈՒս. Ձեռնարկ /Ա.Հ. Բախշինյան, Բ.Զ. Ալեքսանյան, Ս.Ա. Մարգարյան. – Եր.: Հեղինակային հրատարակություն, 2003. – 228 էջ, 8. Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы, тенденции, перспективы. От теории к практике. М.: ЮЛ, 1988., 9. Белкин Р.С. Криминалистика. Краткая энциклопедия. М.: РЭ, 1989.,

Լրացուցիչ	10. Криминалистика: учебник для бакалавров /Ю. В. Францифоров, А.Б. Смушкин, А.А. Рождествина. – 2-е изд., стер. – М.: Издательство <<Омега – Л>>, 2015 – 260 с., 11. Криминалистика: учебник / под общей ред. А.Г. Филиппова. – изд., перераб. и доп. – М.: Высшее образование. 2009. – 835 с., 12. Криминалистика: учебник / под ред. А.Г. Филиппова. – М.: Высшее образование, Юрайт – Издат, 2009, – 441с, 13. Криминалистика: учебник /Т.В. Аверьянова, Р.С. Белкин, Ю.Г. Корухов, Е.Р. Россинская. – 3-е изд., перереб. и доп. – М.: Норма, 2008. – 944с.: ил 14. Криминалистика: Учебник для вузов /Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, проф. Р.С. Белкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2005. – 992с, 15. БАЕВ О.Я. Основы криминалистики: курс лекций, - М.: Экзамен, 2001. – 288с., 16. Ալեքսանյան Մ., Նախնական քննություն. Եր. 2002 – 770 էջ: 17. Ալեքսանյան Մ. Փորձաքննությունը քրեական դատավարությունում /Փորձաքննություն նշանակելը և կատարելը, հետազոտման համար նմուշներ ստանալը/- Եր.: Միվա-Պրեսս, 2009 18. Ա.Բ. Ավագյան, Ա.Գ. Հովսեփյան, Տ.Ռ. Պետրոսյան. <<Ռուս-հայերեն քրեագիտական համառոտ բառարան>>, Եր., <<այր-Քե>>. 1993թ. 19. Шашонова Т.Н. Следы человека на месте преступления, их роль в доказывании (биологический аспект). – М.: МосУ МВД России. Издательство <<Щит –М>>, 2009. – 153с 20. Справочная книга криминалиста /Руководитель авторского коллектива и ответственный редактор –доктор юридических наук, профессор, Заслуженный деятель науки Российской Федерации Н.А.Селиванов.-М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА – ИНФРА – М), 2001 – 727с 21. Н.П. Майлис, Т.Ф. Одиночкина, О.А.Соколова. Трассология: Учебник /Под ред. Н.П. Майлис. – М.: Щит – М, 2011. – 328с 22. Процессуальные акты предварительного расследования. Примерные образцы. Москва. <<Юридическая литература>>. 1991 23. Осмотр места происшествия. Справочник следователя. Москва.: <<Юридическая литература>> 1982
-------------------------	---

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐԸ ԵՎ ԿՇԻՌ	Ընթացիկ ստուգում հարց ու պատասխանի միջոցով	
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ	Գնահատման արդյունարար միավոր	Գնահատականը տառանշումով
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ	Սովորողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% (ստուգված) առաջադիմություն: Սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Գերազանց», «Լավ», «Բավարար» և «Անբավարար» կամ «Ստուգված» կամ «Չստուգված»: Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե ունկնդիրը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ուստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կա-	

	տարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով: բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների: գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները: դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Ներկայություն	Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախորոք կտեղեկացվի սովորողին: Սովորողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Սովորողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:
Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ	Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում սովորողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՇՈՒՄ

Թեմա 1

Դեպքի վայրի զննությունը ճանապարհատրանսպորտային պատահարների գործերով:
Դեպքի վայրի զննությունը հրկիզումների և հրդեհային անվտանգության կանոնների հանցավոր խախտումների գործերով:
Դատական փորձաքննությունների նշանակումը դեպքի վայրի զննության արդյունքներով:
(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)

Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. ՃՏՊ-ի վայրի զննության ընդհանուր խնդիրները 2. Հիմնական գործողությունները ՃՏՊ-ի վայրի զննության ընթացքում 3. Տրանսպորտային միջոցի զննությունը ՃՏՊ-ի վայրում 4. Հրկիզումների և հրդեհային անվտանգության կանոնների հանցավոր խախտումների գործերով դեպքի վայրի զննության խնդիրները 5. Հրկիզումների և հրդեհային անվտանգության կանոնների հանցավոր խախտումների գործերով դեպքի վայրի ընդհանուր և մանրամասն զննության առանձնահատկությունները 6. Հատուկ գիտելիքների օգնությամբ պարզման ենթակա հանգամանքները 7. Փորձագետին հարցեր առաջադրելը 8. Դեպքի վայրի զննության ընթացքում փորձաքննության նշանակման համար նյութեր հավաքելը	Հարցեր 1-8 անցկացվում է դասախոսություն՝ սովորողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 1-8 գործնական պարապմունք կրիմինալիստիկական փորձակայանում:

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

«Դեպքի վայրի զննության» առարկայից

ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի ակադեմիայի բակալավրիատի հեռակա ուսուցման ֆակուլտետի
5-րդ կուրսի ստուգարքի

1. Դեպքի վայրի զննության հասկացությունը, խնդիրները և տեսակները
2. Դեպքի վայրի զննության իրականացման հիմնական սկզբունքները
3. Դեպքի վայրի զննության մասնակիցները
4. Դեպքի վայրի զննության նախապատրաստությունը կատարված հանցագործության մասին հաղորդում ստանալուց հետո (մինչև դեպքի վայր մեկնելը) և դեպքի վայրում մինչև զննումը սկսելը
5. Դեպքի վայրի զննության պահպանությունը
6. Ապացույցների ամրագրման գրաֆիկական ձևի կրիմինալիստիկական հասկացությունը
7. Պլանների և սխեմաների հասկացությունը և տեսակները
8. Պլաններին և սխեմաներին ներկայացվող պահանջները
9. Պլաններ և սխեմաներ պատրաստելը
10. Դեպքի վայրում դիագնոստիկական խնդիրներն ու նպատակները
11. Տուժածի ինքնության պարզման նպատակով ձեռնարկվող միջոցառումները դեպքի վայրի զննման ընթացքում
12. Դիակը և դրա վրա եղած վնասվածքները արձանագրության մեջ նկարագրելը
13. Խոչնդոտները կոտրելու միջոցով շինություններից, պահեստարաններից, բնակարաններից կատարված հափշտակությունների դեպքի վայրերի զննության առանձնահատկությունները
14. Զննության ընթացքում հայտնաբերված կոտորանքի հետքերի նշանակությունը և հափշտակության ձևացման հատկանիշների պարզումը
15. Դեպքի վայրում հայտնաբերված հրազենի (գործարանային, ինքնաշեն) զննության առանձնահատկությունները
16. Դեպքի վայրում հայտնաբերված հրազենի ռազմամթերքի (փամփուշտ, գնդակ, պարկուճ, կոտորակ, խից) զննության առանձնահատկությունները
17. Դեպքի վայրում հայտնաբերված կրակոցի հետքերի (հեռու և մոտ տարածություններից կրակված, խոչընդոտի նյութով պայմանավորված) զննության առանձնահատկությունները
18. ՃՏՊ-ի վայրի զննության ընդհանուր խնդիրները
19. Հիմնական գործողությունները ՃՏՊ-ի վայրի զննության ընթացքում
20. Տրանսպորտային միջոցի զննությունը պատահարի վայրում
21. Դեպքի վայրի զննության խնդիրները հրկիզումների և հրդեհային անվտանգության կանոնների հանցավոր խախտումների գերծերով
22. Դեպքի վայրի ընդհանուր և մանրամասն զննության առանձնահատկությունները հրկիզումների և հրդեհային անվտանգության կանոնների հանցավոր խախտումների գործերով
23. Հատուկ գիտելիքների օգնությամբ պարզման ենթակա հանգամանքները
24. Փորձագետին հարցեր առաջադրելը
25. Դեպքի վայրի զննության ընթացքում փորձաքննության նշանակման համար նյութեր հավաքելը